

ZBIÓR
RAPORTÓW NAUKOWYCH

Literatura i kulturoznawstwo, 2014.
Osiągnięć, projekty hipotez.

Kraków

29.12.2014 -30.12.2014

СБОРНИК
НАУЧНЫХ ДОКЛАДОВ

Филология и культурология 2014.
Достижения, проекты, гипотезы.

Краков

29.12.2014 -30.12.2014

УДК 8.2+8.1.1.1.1.1 +8.0.1.8+082

ББК 94

Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Cena (zl.): bezpłatnie

Zbiór raportów naukowych.

Z 40 Zbiór raportów naukowych. „Literatura i kulturoznawstwo, 2014. Osiągnięć, projekty hipotez...” (29.12.2014 -30.12.2014) - Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2014. - 152 str.

ISBN: 978-83-64652-79-0

Zbiór raportów naukowych. Wykonane na materiałach Miedzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji 29.12.2014 -30.12.2014 roku. Kraków

УДК 8.2+8.1.1.1.1.1 +8.0.1.8+082

ББК 94

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane.

Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów.

Pisownia oryginalna jest zachowana.

Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

Obowiązkowym jest odniesienie do zbioru.

Warszawa 2014

ISBN: 978-83-64652-79-0

"Diamond trading tour" ©

SPIS /СОДЕРЖАНИЕ

SEKCJA 22. FILOGIĘ. (ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ)

1. Бітківська Г. В.	7
ІНТЕРМЕДІАЛЬНИЙ ДИСКУРС ПОВІСТІ ГРИГОРІЯ ШТОНЯ «ПАСТОРАЛЬ»	
2. Маслій І. А.	11
ЖАНРОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ РОСІЙСЬКОМОВНОЇ ПРОЗИ Г. Ф. КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА НА СТОРІНКАХ ВИДАННЯ «ЛИТЕРАТУРНАЯ ГАЗЕТА»	
3. Вишницька Ю. В.	16
ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЕСХАТОЛОГІЧНОГО МІФОСЦЕНАРІЮ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОЗОВИХ ТВОРІВ ІЗДРИКА)	
4. Kovaliova E.	26
LES OEUVRES AUTOBIOGRAPHIQUES DE J.-J. ROUSSEAU COMME UN CYCLE CONFESIONNEL	
5. Орлова М.О.	29
ЗОБРАЖЕННЯ ПОДІЙ 1968-ГО РОКУ В АВТОБІОГРАФІЧНИХ ФІКЦІЙНИХ ТВОРАХ: РОМАН У. ТІММА «СПЕКОТНЕ ЛІТО»	
6. Руднева Е.М.	33
КУЛЬТУРА ГЛАМУРА КАК ОСНОВНАЯ ЦЕННОСТЬ ПРОИЗВЕДЕНИЙ ОКСАНЫ РОБСКИ	
7. Редчиц Т.В.	37
ТРАКТУВАННЯ АППЕРЦЕПЦІЇ В ТЕОРЕТИЧНИХ ПРАЦЯХ ГАЙМІТО ФОН ДОДЕРЕРА	
8. Ванденко О.А.	39
СПРИЙНЯТТЯ ОБРАЗУ КАРОЛІНИ ШЛЕГЕЛЬ-ШЕЛЛІНГ НІМЕЦЬКИМИ ПИСЬМЕННИКАМИ ХХ СТ.	
9. Гавронська-Суслова І. Б.	42
ПРАГМАТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОМАНУ САТНУ KELLY 'ALWAYS AND FOREVER'	
10. Коваленко О.В., Пустовойченко Д.В.	47
НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ СПІЛКУВАННЯ В МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ ТА КУЛЬТУРА ПОВЕДІНКИ НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН	

11. Маймакова А.Д.	52
ЭТНОЛИНГВИСТИКА И ЛИНГВОСТРАНОВЕДЕНИЕ КАК СМЕЖНЫЕ НАУКИ О ЯЗЫКЕ И КУЛЬТУРЕ	
12. Митяева Н. В.	56
ОСОБЕННОСТИ РЕАЛИЗАЦИИ КОММУНИКАТИВНЫХ ПРАВИЛ КВЕСИТИВНЫМИ РЕЧЕВЫМИ АКТАМИ В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ	
13. Молчанова С.Е.	60
ВЛИЯНИЕ СОЦИАЛЬНО-РОЛЕВЫХ ОТНОШЕНИЙ УЧАСТНИКОВ ДИАЛОГА НА УПОТРЕБЛЕНИЕ ДИСКУРСИВНЫХ КОННЕКТОРОВ ПРОТИВОПОСТАВЛЕНИЯ	
14. Мусійчук С., Літъонкін Ю.	65
ВІДАПЕЛЯТИВНІ УТВОРЕННЯ ФРАНЦУЗЬКИХ ТОПОНІМІВ (ГЕОГРАФІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ У МОТИВАЦІЇ ТОПОНІМІВ)	
15. Кузьміна І.В.	69
АВТОБІОГРАФІЯ	
16. Личук С. В.	72
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ГРУПА “ВЕРШИНА ГОРИ, ГОРБА, ПІДВИЩЕННЯ” У ГОВІРКАХ ІВАНО-ФРАНКІВЩИНИ: СЕМАНТИКА, СТРУКТУРА, ЕТИМОЛОГІЯ.	
17. Задорожна О. С.	79
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ	
18. Петришин О.Л., Лужецька О.М.	83
ФОНЕТИЧНА ВАРИАТИВНІСТЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КАНАДІ	
19. Олійник А. Д.	89
РОЛЬ МЕТАФОРИ В НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ	
20. Рижкіна А.О.	92
ЛЕКСИКА РОДИННИХ ВІДНОСИН У УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ: НА ПРИКЛАДІ СЕМАНТИЧНОЇ ГРУПИ “ПОКОЛІННЯ ДІТЕЙ”	
21. Пустовойченко Д.В.	95
ОСОБЛИВОСТІ ЕПІСТОЛЯРНОГО СТИЛЮ МАРІ ДЕ СЕВІНЬЄ	

22. Шепеля И.В.....	99
ГЕНДЕРНЫЕ СТЕРЕОТИПЫ ОБРАЩЕНИЙ (НА МАТЕРИАЛЕ МУЛЬТИПЛИКАЦИОННЫХ ФИЛЬМОВ О ТРЕХ БОГАТЫРЯХ)	
23. Tashimkhanova D.S., Bekturova Zh. B., Ismailova A.A.....	103
LANGUAGE POLICY IS A SOPHISTICATED CONCEPT	
24. Яковлева Т.Б., Герцев Н.Э., Гасанов Э.С.	107
К ВОПРОСУ О СТИЛЕВОЙ СПЕЦИФИКЕ МОЛОДЕЖНЫХ ТЕЛЕСЕРИАЛОВ	
25. Давиборщ В.В.	110
КОМУНІКАТИВНА ЛІНГВІСТИКА ТА ЇЇ КАТЕГОРІЇ	
26. Balatska O. L.....	113
PRAGMATIC TYPES OF CRITICAL REMARKS IN ENGLISH-LANGUAGE RESEARCH ARTICLES IN LINGUISTICS AND PSYCHOLOGY: A COMPARATIVE STUDY	
27. Діденко Т. М., Зуенко Н. О.	116
ВПЛИВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	
28. Дідик В.А., Зуенко Н. О.	119
ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙ ЗА ДОПОМОГОЮ МОДАЛЬНИХ ЧАСТИНОК У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	
29. Огиенко В. П., Кравченко Т.В.....	121
КОММУНИКАЦИЯ И КУЛЬТУРА РЕЧИ В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОСТРАНСТВЕ	
30. Півовар Н. В.	123
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й ЛІТЕРАТУРИ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ	
31. Попова Л.И.....	127
ИЗОБРАЖЕНИЕ ПРИРОДНЫХ И КУЛЬТУРНЫХ ОСОБЕННОСТЕЙ СТРАНЫ В СТРАНОВЕДЕНИИ (НА ПРИМЕРЕ ТЕКСТОВ Б.А. ПЕЧНИКОВА ОБ АНДОРРЕ)	
32. Сорока О.А., Зуенко Н.О.	130
СЛОВА – РЕДУПЛИКАТИ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	

33. Худжіна Ю., Монашненко А. М.	133
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІДІОМАТИЧНИХ ОДИНИЦЬ	
34. Гриченко Л.В.	135
БЕССОЮЗНЫЕ СЛОЖНЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПОБУДИТЕЛЬНОЙ СЕМАНТИКИ В ПОСЛОВИЧНОМ ФОНДЕ РУССКОГО ЯЗЫКА	
35. Сушко Т.Д.	137
ЛІНГВІСТИЧНІ ПРИЙОМИ ВПЛИВУ РЕКЛАМИ НА АУДИТОРІЮ	
36. Сушко Т.Д.	139
ПЕРЕКЛАД СТРУКТУРНИХ ЧАСТИН РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ	
37. Плеханова Ю.В.	141
К ВОПРОСУ ОПРЕДЕЛЕНИЯ КРИТЕРИЕВ ОЦЕНКИ КАЧЕСТВА УСТНОГО ПЕРЕВОДА	
38. Павловская Л.И.	144
ОСОБЕННОСТИ ИЗУЧЕНИЯ АРТИКЛЯ НА РАЗЛИЧНЫХ ЭТАПАХ ОБУЧЕНИЯ НЕМЕЦКОМУ ЯЗЫКУ	
39. Сереброва Л.Н.	147
УПОТРЕБЛЕНИЕ АРТИКЛЯ С АБСТРАКТНЫМИ ИМЕНАМИ СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫМИ КАК СТИЛИСТИЧЕСКИЙ ПРИЕМ В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ	
40. Бойко Ю., Монашненко А. М.	149
КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ СПОСОБІВ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	

ІНТЕРМЕДІАЛЬНИЙ ДИСКУРС
ПОВІСТІ ГРИГОРІЯ ШТОНЯ «ПАСТОРАЛЬ»

Ключові слова: інтермедіальність, інтермедіальний дискурс, пастораль, взаємодія мистецтв,

Keywords: intermediality, intermedial discourse, pastoral, co-operation of arts.

Інтермедіальність належить до тих міждисциплінарних підходів, сучасна популярність яких зумовлена і недавнім часом виникнення, і поглибленою увагою до естетики взаємодії різних видів мистецтва, і розширенням діапазону літературознавчих практик тощо. Погляд на літературний твір під кутом інтермедіальності порушує автоматизм сприйняття в будь-якому випадку, особливо ж цікаво, на наш погляд, застосувати такий підхід до жанрів з тенденційною модальністю, в яких панують визначені вимоги, кліше в розвитку сюжету, способі оповіді, співвідношенні світу героя і дійсності тощо [5, с. 388-394], наприклад до пасторалі. Відомо, що пастораль вважається різновидом буколічної поезії (разом з еклогою, ідилією та ін.) [3, с. 99] і визначається як «невеликий за обсягом художній твір, де мовиться про цноти сільського життя на лоні природи, підkreслюється стилізація простоти» [3, с. 539]. Хоча пастораль виникає в часи Античності, вона була популярна в різні епохи, а в наш час відрóżniaється спробами оновлення жанру, зокрема, у творах Г. Штоня, В. Герасим'юка [там же].

Мета нашої статті – дослідити особливості інтермедіального дискурсу повісті Григорія Штоня «Пастораль». Творчість письменника неодноразово ставала об'єктом наукових розвідок (Я. Голобородько, В. Кузьменко, О. Леоненко та ін.), проте в інтермедіальному аспекті спеціально не розглядалася, хоча передумови для такого підходу, на нашу думку, є. Серед них і різnobічний талант Григорія Штоня, який відомий не лише як майстер слова, а й пензля, і важлива роль взаємодії видів мистецтва в образній структурі згаданої повісті.

Застосування для назви твору літературознавчого терміна викликає в читача певні очікування, які письменник акцентує з перших же рядків за допомогою створення контрасту між міською спекою і «затінком безлюдних сільських вулиць». Повість розпочинається з усталеного для пасторалі ще з античних часів протиставлення розбещеному місту морально чистого села, утвердження чарівливості природи, гармонійності світу почуттів простої людини [4, с. 270]. Думка головного героя – журналіста Стаха – відштовхується від конкретного порівняння: машини біля міністерства нагадують йому «юрмиська возів навколо мурованого млина їхнього села». Водночас автор визначає своєму персонажеві місце поза цим протистоянням, імовірно, для того, щоб його погляд набув ознак певної відстороненості, здатності в знайомих фактах сільського життя побачити позачасове, вічне. Одним із способів такого дистан-

ціювання є мистецькі вподобання героя: «... у зір увійшло високе, кольору вицвілих волошок, небо. Краєм ока Стах вловив у ньому грифонів над прямокутниками наріжних колон музею. Обіграті невидимим за будинками сонцем, грифони дивилися поверх дахів у зовсім інші, далекі часи, де камінна європейська історія і спогадкові видіння села не перепліталися» [6, с. 38].

Образи грифонів відіграють у думках Стаха важливу роль: «незворушні й загадково потворні» вони переконують його в невідкладності поїздки в рідне село, а потім підштовхують до виявлення ілюзорності уявлень про село. Статичні й величні фігури фантастичних крилатих створінь контрастують з убогим сільським ландшафтом: «Внизу лежало його село. Невідъ-звідки й чому в думки про нього раз по раз потрапляли вчораши грифони, погляд яких сягав тепер саме сюди, на миршаве плетиво вулиць, підтримуваних чорною бадилякою ґрунтової дороги» [6, с. 39]. Картина, створена за допомогою зневажливих і грубуватих образів, готове читача до сприйняття не ідеалізованого, а критичного зображення села, хоча для пасторалі характерне ідилічне зображення замкненого простору [5, с. 433]. У повісті Григорія Штоня село асоціюється не з ідилією, а з тяжкою працею. Такий образ формують думки Стаха про красу, що виникають від зіставлення образів міських і сільських жінок: «Зрештою, що таке власне краса? Хіба Афродіта була не такою ж? В уяві постало поле з низько зігнутими постатями жінок... Чому ці грубі пози ніким не увічнювались?» [там же]. Для осіб, що бачать тільки оболонку краси, та й ту перетворюють на ширвжиток, у повісті знайдено узагальнену назву з іронічним забарвленням – праксителі. Вона викликає алією з давньогрецьким скульптором Праксителем (IV ст. до н.е.), видатним митцем, що прославився створенням ідилічних, одухотворених образів, найвідоміший з яких – Афродіта Кнідська, і увиразнює конфлікт між ідеалом і дійсністю. Цей конфлікт пронизує кожен елемент повісті, починаючи з назви і завершуючи різноманітними позасюжетними описами. Він наповнює досить утилітарну подію – продавання хати – світоглядним змістом і спонукає сприймати Стаха як інтелектуального героя, що шукає точку опори у світі ілюзій.

В образі Стаха зібрано досвід людини, яка народилася в селі, добре знає сільське життя, проте не обмежується ним. Освіта Стаха, професія журналіста, переважання ставлять його поза герметичним світом села, проте на таку відстань, щоб він міг розібратися в ієрархії життєвих цінностей – сільських і власних: «Дивно, але саме після столиці кидалась відсутність у селі зелені, котра крапчасто купчилась, але не змікалась в одне буйнокронне ціле. Стах зрозумів, що згадував своє село завжди надто узагальнено і вперше переконався, що його не знав» [6, с. 39]. Так починається шлях головного героя до розуміння власного Я, свого роду й тих неписаних законів, за якими жило й продовжує жити село. Душевні вагання Стаха заважають йому господарювати на власному обійсті. Йому бракує впевненості, сили духу господаря, що найбільше шанується односельцями. Це відчуває і його тітка, і найближчий друг Федір. Придивляючись до Федора, з часом це усвідомлює і сам Стах,

Духовна єдність Стаха і Федора виявляється в їхньому ставленні один до одного, пам'яті про дитячі та юнацькі витівки, зрештою, їхній «несерйозності», яка є ознакою не легковажності, а свіжості сприйняття життя. Особливо це гарно видно, коли вони разом співають. Імпровізований концерт, який вони влаштували для Марійки та її матері Надії, підносить над буденністю і виконавців, і слухачів. Пісня

об'єднує тих, хто «має в серці те, що не вмирає», і показує обмеженість приземленого погляду на світ таких, як студент Ярослав, дядько Йосип, зоотехнік.

У тісному гуртку гостей буфетниці Надьки чужим є Ярослав. Цього хлопця не тішить прихильність вродливої Марійки, йому бракує чесності й стриманої поведінки. Письменник зображає його непривабливим, впертим, не здатним сприйняти загальний настрій товариства. Для цього застосовуються скучі, але промовисті деталі щодо його зовнішності і ставлення до присутніх. Портрет Ярослава подано не реченням, а словосполученням «насплений низьколобий вусань»; коли Стах з ним вітається, хлопець навіть не відриває очей від карт; програючи в карти, він не згаджується на примирливу пропозицію Федора; за столом кидається першим до страв і т.д. У цьому контексті назва його улюбленої пісні «З сиром пироги» породжує різні асоціації. Оскільки її жартівливість не знаходить відгуку в характері Ярослава, виокремлюємо в ній лінії, що корелюють з його вдачею. У такому аспекті трактуємо пісню як символ світу, у якому найвищі поривання пов'язані з матеріальним достатком, недаремно Федір зауважує, що й батько хлопця також її любив. Можемо розглядати її і як своєрідну травестію почуттів Ярослава до Марії: у цій ситуації Стах і Федір є «мисливцями», які «беруть дівчину», бо вони своїм спілкуванням з Марійкою спонукають подивитися на молодика під іншим кутом зору; окрім того, вчинок козака, який «із переляку сховався в бур'яни» в тексті повісті також має свій аналог: студент разом з товаришем несподівано нападають на Стаха, що повертається додому після гостини. Хоча на бопці цих двох кількісна перевага, сила молодості і підступна раптовість, Стах зображеній безперечним переможцем.

Зовсім інший контекст створюють пісні, які співають Федір і Стах: «Козак од'їжджає, дівчиночка плаче», «Ой з-за гори кам'яної», «В кінці греблі шумлять верби», «Ой у лузі та ще й при березі», «Пожену я сиві воли та й на крутій горі» та ін. Тексти пісень у повісті не звучать, цитується лише один рядок з першої пісні: «Аби, серце, із тобою на Вкраїні далекий». Проте вони присутні в пам'яті читача, і комплекс пісенних мотивів (військова доблесть, розлука і вірність в коханні, плинність життя, повернення до рідного дому тощо) можемо сприймати як ліричну кульмінацію, адже добір репертуару не випадковий.

Письменник більше зосереджує нашу увагу на манері виконання пісень, і вона значно поглиблює наше уявлення і про тих, хто співає, і про тих, хто слухає. Ми бачимо, як у пісні виявляється і духовна спільність, і інакшість персонажів. Крім того, вперше друзі міняються ролями, адже упродовж усього твору увага читача більше прикута до Стаха, Федір свідомо ставиться до нього як до заводія в їхньому товаристві. Зацікавлення піснями, яких «село до Фед'ка не знато», роль співочого очільника сільського парубоцтва підносить Федора над оточенням – як колись, так і нині. Він учив хлопців «співати без крику, опечалено й строго», «був вимогливим і до слів, які звіряв із пісенниками», «в пісні був пуританином і мелодії, і змісту» [6, с. 77]. Мабуть, тому Стах ставиться до таланту Федора як до вічності народу, його мови. Не змовляючись, вони з пісенного моря вибирають однакові твори, знакові для української культури.

Чоловіки на два голоси співають пісню, «якої ні Надька, ні Марійка ще ніколи не чули», автор її не називає, але дозволяє за промовистими деталями впізнати: трикратне «кру» та згадка про автора слів Богдана Лепкого підказують, що йдеться

про пісню «Чуеш, брате мій...». Емоційна тональність пісні зрозуміла Федору, який наблукався по світах, поки знайшов свій шлях додому, і Стакові, який відчув себе чужим у рідному селі: «Чуеш брате мій, / Товариш мій, / Відлітають сірим шнуром / Журавлі у вирій. / Кличуть: кру-кру-кру / В чужині умру...» [1, с. 67]. Своєрідною відповіддю ззвучить пісня на слова Д. Павличка «З далекого краю лелеки летіли». Її розпочинає співати Стах, бо він, власне ще в дорозі до свого гнізда: «З далекого краю / Лелеки летіли, / Та в одного лелеченьки / Крилоньки зомліли. / Висушила силу / Чужина проклята, / Візьміть мене, лелеченьки, / На свої крилята...» [2].

Отже, інтермедіальний дискурс повісті Г. Штоня утворюється за допомогою взаємодії літератури з іншими видами мистецтва, зокрема скульптурою, народною піснею. Взаємодія вербального, пластичного і музичного кодів у межах одного твору розширяють інформативність та виразність тексту залежно від асоціацій інтерпретатора. У жанрах з тенденційною модальністю, наприклад пастиралі, інтермедіальність розглядаємо як засіб модернізації жанру. Проблему інтермедіальності літературних творів вважаємо перспективною для подальших досліджень.

Література:

1. Лепкий Б.С. Твори: в 2 т. – К.: Дніпро, 1991. – Т. 1. – Поезія. Оповідання і нариси. Історичні повісті / упор. М. Ільницький. – 862 с.
2. Павличко Д. Лелеченьки: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ebk.net.ua/Book/buunt/ukr_lit_tvory/part1/144.htm (Дата звертання: 24.12.2014)
3. Пастираль / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. // Літературознавчий словник-довідник. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
4. Пастираль // Литературный энциклопедический словарь / под общ. ред. В.М. Коневникова и П.А. Николаева. – М.: «Сов. энц.», 1987. – 752 с.
5. Теория литературы: уч. пособие: в 2 т. / под ред. Н.Д. Тамарченко. – Т. 1: Н.Д. Тамарченко, В.И. Тюпа, С.Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – М.: Изд. дом «Академия», 2004. – 512 с.
6. Штонь Г. Пастираль: повість / Г. Штонь // Київ. – 1988. – №4. – С. 38-79.